

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, în privința inculpatului

Răileanu Eduard XXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>01.04.2021 – 13.12.2021,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>17.01.2022 – 01.03.2022,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>27.05.2022 – 02.08.2022.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 13 decembrie 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Răileanu Eduard, învinuit în baza art. 368 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu liberarea inculpatului de răspundere penală și atragerea la răspundere contravențională, potrivit prevederilor art. 55 Cod penal.

În temeiul art. 55, *coraborat cu art. 368 alin. (1) Cod penal*, lui Răileanu Eduard i s-a aplicat sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 150 UC, ce constituie 7500 lei.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul statului cheltuielile de judecată în sumă de 448 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Răileanu Eduard, îndeplinind serviciul militar prin contract în Brigada 1 infanterie motorizată, dislocată în mun. Bălți, str. 31 August 24, la funcția de loțiitor comandant pluton comenduire compania poliție militară, a comis acte de violență săvârșite asupra militarului, în următoarele împrejurări: Sergentul clasa III RĂILEANU Eduard, fiind conform art. 48, 49 pct. 5) al Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale R. Moldova, șef după funcție și gradul militar față de soldatul clasa III BULIBAȘ Andrei - ochitor grupa 3 aruncătoare de bombe pluton aruncătoare de bombe companie stat major, contrar prevederilor art. 15 pct. 2), 4) 5), 7), art. 116 pct. pct. 3) lit. c), 4) ale Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale R.M. și art. 5 lit. b), e), g), l), m), n), art. 7 pct. 3) ale Regulamentului Disciplinei militare, care îl obligau "... să respecte și să îndeplinească prevederile Constituției și ale legilor Republicii Moldova; să păstreze demnitatea gradului și uniformei militare pe care o poartă; să fie disciplinat și vigilent; să prețuiască camaraderia militară, să respecte drepturile și libertățile tuturor cetățenilor; să dea dovadă de delicatețe și atenție față de subordonați, să nu admită în relațiile cu ei grosolanii, să mențină în permanență o disciplină militară strictă și o stare moral-psihologică sănătoasă în cadrul efectivului; să-i stimeze pe inferiori; să nu permită brutalitate față de subalterni și lezarea demnității lor personale, să le servească permanent drept exemplu de respectare cu strictețe a Constituției, a altor legi, a jurământului militar, a regulamentelor și ordinelor (dispozițiilor) militare;...", a comis acte de violență săvârșite asupra militarului indicat mai sus - la data de 11.03.2021, în intervalul de timp de la orele 10:00 până la orele 12:00, aflându-se pe teritoriul Brigăzii 1 infanterie motorizată, în cantină, în urma unui conflict, i-a aplicat soldatului clasa III BULIBAȘ Andrei o lovitură cu palma peste față pe stânga, o lovitură cu pumnul în regiunea urechii drepte, o lovitură cu piciorul încălțat în bocan la gamba dreapta (regiunea posterioară), o lovitură cu piciorul încălțat în bocan în regiunea fesieră pe stânga și apucându-l cu mâina în regiunea mandibulei l-a lovit cu palma peste față, apoi când BULIBAȘ Andrei a ieșit din cantină plângând, l-a apucat pe ultimul de gât și în așa mod l-a condus înapoi în cantină, ulterior umilindu-l verbal cu cuvinte înjositoare, în așa mod cauzându-i suferințe fizice și psihice.

Instanța a reținut că, inculpatul a recunoscut în totalitate faptele incriminate și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 368 alin. (1) Cod penal, ca *vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern* în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

La fel, instanța a statuat că infracțiunea face parte din categoria celor mai puțin grave, care se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani, că circumstanțe agravante nu au fost stabilite, cele atenuante fiind săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, căința sinceră și recunoașterea vinei, este oficial încadrat în câmpul

muncii, anterior nu a fost judecat, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, că potrivit art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă fără a fi supus răspunderii penale, iar procesul penal urmând a fi încetat în legătură cu liberarea de răspundere penală a inculpatului, potrivit art. 55 Cod penal, cu atragerea acestuia la răspundere contravențională și aplicarea unei amenzi contravenționale în cuantum de 150 unități convenționale, ce constituie 7500.

3. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Ira Guțu, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 368 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 1 an, conform art. 90 Cod penal.

Apelanta a invocat că conform art. 56 al Constituției Republicii Moldova, devotamentul față de țară este sacru. Militarii răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin. Regulamentele militare prevăd reguli stricte de relații dintre militari, inclusiv reguli de politețe militară, de comportare și de salut militar.

Astfel, în cazul încălcării regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari se atentează ordinea și disciplina militară, creând o stare de pericol pentru capacitatea de apărare a țării.

La stabilirea pedepsei inculpatului, urmează a fi luat în considerare acest grad de pericol social al acțiunii comise, omis de către procuror când a declarat că aplicarea art. 55 Cod penal în cazul lui Răileanu E. este de fapt întemeiată și pasibila de a fi admisă.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, apelul a fost admis, **casată sentința în latura penală** și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează: „**Se încetează procesul penal în privința lui Răileanu Eduard recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal, în temeiul art. 2 a Legii nr. 243 din 23.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.**

Dispozițiile sentinței Judecătoriei Bălți din 13.12.2021 în latura încasării cheltuielilor de judecată se mențin fără modificări”.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond neîntemeiat a încetat procesul penal în privința inculpatului în temeiul art. 55 Cod penal, argumentele invocate în apelul procurorului fiind întemeiate.

Totodată, la 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la promulgarea independenței Republicii Moldova.

În instanța de apel, inculpatul și apărătorul au solicitat aplicarea Legii privind amnistia și încetarea procesului penal. Potrivit prevederilor art. 1 alin. (1) al legii nominalizate, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8.

Conform prevederilor art. 2 al aceleiași legi, (1) Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. (3) Încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. (4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6. 9.

Potrivit sancțiunii art. 368 alin. (1) Cod penal, fapta incriminată inculpatului Răileanu Eduard se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani, adică se încadrează în limita prevăzută de lege în vederea aplicării actului amnistiei.

De asemenea, infracțiunea incriminată în baza art. 368 alin. (1) Cod penal nu se enumeră printre cele care potrivit art. 6 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 sunt exceptate de la aplicarea amnistiei.

Învederând faptul recunoașterii vinovăției de către inculpat, precum și acordul acestuia de a fi aplicat actul amnistiei, circumstanțele cauzei întrunesc condițiile Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În consecință, în temeiul art. 2 al legii nominalizate, procesul penal în privința lui Răileanu Eduard, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal, urmează a fi încetat.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul invocă că o astfel de argumentare a instanței de apel contravine însă normelor procedural-penale, instanța de apel urma să aplice o sentință de condamnare a inculpatului, cu numirea unei pedepse și liberarea ulterioară de executarea acesteia în legătură cu intervenirea legii cu privire la amnistie.

Potrivit Codului de procedura penală, sunt identificate doar trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptate de către instanțele de judecată la finalizarea examinării unei cauze penale și anume: sentințe de condamnare (art. 389 Cod de procedură penală); sentințe de achitare (art. 390 Cod de procedură penală); sentințe de încetare a procesului penal (art. 391 Cod de procedură penală).

Unica soluție, care poate fi adoptată în rezultatul examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243, o reprezintă adoptarea unei sentințe de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de

procedură penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În acest sens, este eronată poziția instanței de apel cu referire la încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, or cu referire la existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală s-a expus plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13.05.2013 la judecarea recursului în interesul legii, pe dosarul nr. 4-1 ril-1/2013, care a reiterat că: potrivit textului legal, sentința de încetare a procesului penal se poate emite dacă: 1) lipsește plângerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat; 2) a intervenit decesul inculpatului; 3) persoana nu a atins vârsta pentru tragere la răspundere penală; 4) există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă; 5) există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal; 6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; 7) în cazurile prevăzute în art. 54-56 Cod penal.

În cazul prevăzut de art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional.

Legiuitorul a reglementat concret cazurile de încetare a procesului penal și numai în pct. 6) se face trimitere și la alte circumstanțe ale cauzei penale care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente - de a porni urmărirea penală și tragerea persoanei la răspundere penală ori, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții.

Temeiurile care exclud efectuarea urmăririi penale sunt prevăzute în art. 275 Cod de procedură penală, printre acestea și existența altor circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală. Cel din urmă, pct. 9) repetă conținutul pct. 6) al art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, însă cu o importantă concretizare, și anume că alte circumstanțe care exclud sau condiționează efectuarea urmăririi penale, trebuie să fie prevăzute de lege. Prin existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală se vor avea în vedere și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Deci, în conținutul prevederilor art. 391 Cod procedură penală, temeiul de încetare, intervenirea amnistiei, nu se regăsește, iar existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală la fel nu include amnistia ca temei de încetare, prin urmare unica soluție legală este de a pronunța o sentință (decizie) de condamnare în temeiul

art. 389 alin. (4) pct. (2) Cod procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

În drept, recursul este bazat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului *se aplică regulile generale* pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, *potrivit modului stabilit, pentru prima instanță*. În corespundere cu art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată *în conformitate* cu prevederile prezentului cod, *exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale*. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate *numai cu condiția includerii lor* în prezentul cod.

Astfel, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi

încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală **nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.** Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă **în ședința preliminară** s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal **nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.** Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței **de condamnare**, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă **cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei** conform art. 107 din Codul penal. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal. Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului.** În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale [Codului penal](#), ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

Potrivit jurisprudenței naționale, apelul este o cale de atac ordinară, pentru ca pricina să fie supusă unei noi judecări, în vederea reformării hotărârii nedefinitive. Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, **provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept.** Apelul este și o cale de reformare a hotărârii. În cazul admiterii lui, hotărârea atacată este desființată integral sau în parte, iar cauza va primi o nouă rezolvare în instanța de apel. În baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se probele din dosar, utilizându-

se și posibilitatea administrării de noi probe (*Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 1.*).

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, **aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.** Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) dispunând neclar în dispozitiv că: „**Se încetează procesul penal în privința lui Răileanu Eduard recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal, în temeiul art. 2 a Legii nr. 243 din 23.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova**”, nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzute de legea procesual penală enunțată supra.

Ori, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală prevede clar că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate **numai cu condiția includerii lor** în prezentul cod.

Prin urmare, normele cu caracter procesual din respectiva Lege cu privire la amnistie, sunt aplicabile doar în măsura în care nu contravin Codului de procedură penală.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (*art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) CPP*).

Ulterior însă, dat fiind că **procedura continuă în mod obișnuit** (*art. 332 alin. (5) CPP*), instanțele **de fond** și **de apel** (*art. 413 al. (1), art. 415 al. (1) pct. 2), 419 CPP*), hotărâsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea **sentinței** sau **deciziei, de condamnare**, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - **cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei** (*art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 CPP*).

În același timp, art. 391 Cod de procedură penală (*Sentința de încetare a procesului penal*), **nu prevede** că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște

asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta **o sentință de încetare** a procesului penal **în cazul aplicării actului amnistiei**, cât, de altfel, și a prescripției.

Totodată, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 al. (5), 384 CPP), doar în cadrul adoptării unei **sentințe** sau **deciziei** (instanței de apel) **de condamnare**, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului **în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală**, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 al. (1), art. 7 al. (1) – (8) CPP);

b) a decis în dispozitiv absolut sumar și neclar, inițial că **se casează sentința în latura penală... și se pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță**, apoi că **se încetează procesul penal**, iar în final că **se mențin dispozițiile sentinței doar în latura încasării cheltuielilor de judecată**.

Prin urmare, în situația divergentă când este casată sentința în latura penală, dar ulterior și menținută, însă doar în latura cheltuielilor de judecată, adică lipsind soluția privitor la fapta infracțională, vinovăția inculpatului și încadrare juridică a acțiunilor lui, deoarece sentința a fost casată în această parte, este absolut neclar ce fel de hotărâre a pronunțat instanța – de condamnare sau de încetare, pe motive de reabilitare sau nereabilitare, în descriptivul și dispozitivul deciziei fiind prezente elemente proprii ambelor soluții;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. din prezenta decizie;

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, în privința inculpatului Răileanu Eduard XXXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 26 august 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico